

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 5

Lýsingarprísir fyrri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 29. januar 1955

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

28. árg

1 FØROYINGUR OG 4 ÍSLENDINGAR FÓRUST TÁ IÐ ÍSLANDSTROLARIN «EGIL RAUÐI» FÓR Á LAND

2 enskir trolarar burturgingnir

Hósmorgunin hoyrdist í útvarpinum at Íslandstrolarin »Egil Rauði« var farin á land í ódnarveðri og kavaroki. — Seinni eru so nærri og álitandi tíðindi komin um henda sorgarleik.

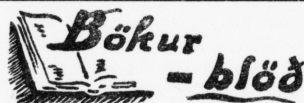
Tað var millum kl. 18 og 19 mikukvöldið, at trolarin bar við Grønlið norðantil á Ísafjörðinum. Farið var undir at bjarga manningini — 19 Føroyingum og 15 Íslendingum — so skjótt sum til bar. Roynt var bæði frá landi og frá sjónum.

29 menn vórðu bjargaðir, 13 umborð á skip. Hinir 5 — 1 Føroyingur og 4 Íslendingar fórust.

Føroyingurin var SOFUS M. DALBERG SKÓRALIÐ úr Dali. Hann var umleið 30 ár, giftur og átti eina dóttur.

»Egil Rauði« var her um joltíðir eftir fólki. Hann hoyrði heima á Norðfjörðinum.

I gjár fekk Fiskimannafelagið fjarrit frá reiðarinum, har tað ber ram

Bretin W. B. Lockwood hevur givið út føroyska mállæra á enskum máli: »An introduction to modern Faroese.« Bókin er í 3 pørtum: mállæra, føroysk lesistykki og orðabók. Munksgaards forlagið í Keypmannahavn stendur fyrri útgávuini. Prísur: 16 kr. heft og 20 kr. ínbundin.

5. hefti av tingbókini 1615—54 er komið. Hetta er ógviliga áhugaverdur lesur, ið Einar Joensen her hevur á tíkið sær at gera almennakunnugan.

Ortopædisk.

Vanlukkutryggingarráð Føroya hevur sent rundskriv til allar læknar, har sagt verður frá, at Johannes Jacobsen, skómakarj í Fuglafirði hevur verið á skeiði á ortopediska hospitalinum í Keypmannahavn, har hann hevur lært at taka mál eins og at gera ortopedisk skómakaraarbeiði.

Heitt verður tí á allar sjúklingar, ið vilja hava ortopedisk skótoy at venda sær til hansara, tá hetta vil spara hitt almenna fyrri tann ferðapening, ið tað kostar at senda sjúklingarnar til Keypmannahavnar.

Kostnaðin ber avlamistryggingin. Annars er Jacobsen til reiðar at ferðast til Havnar 2 reisir um mánaðin, og kunnu tá fólk venda sær til hansara.

Læraraembættini í Skopun, á Eiði og Mikinesi eru lýst leys av nýggjum. — Umsóknirnar til Eiðisembættið skulu vera skúladirektiónini í hendi innan 7. mars og til Skopunar og Mikines-embættið innan 10. mars.

Hósdagin 3. februar kl. 15 verður at hoyra særskilt kyndilsmessuútlarp frá Keypmannahavn. Vagn Thordal syngur og Erik Starup spælir.

samkensluheilsan til hina eftirsitandi einkjuna í Dali.

Fiskimannafelagið hevur sent reiðarinum fjarrit, har reiðarið verður biðið um at bera fram felagsins samkensluheilsan til teirra, ið eftir sita aftaná henda stóra sorgarleikin.

Eisini hevur Fiskimannafelagið sent íslenska Slysavarnafelagnum takkarheilsu.

Um sama mundið eru eisini tveir enskir trolarar farnir — Roderigo og Lorella. Hesir eru burturgingnir til havs og við teimum eru farnir 42 manns — 21 við hvørjum.

ÍSFIÐSKURIN

24. Grunningur	914 ks.	3715 stp.
25. Dragasund	899 ks.	3565 stp.
26. City	1094 ks.	4291 stp.
27. Jóannes Pat.	3083 kit	15181 stp.
28. Vón	731 kit	2845 stp.
28. Havfrúgvín	337 kit	1112 stp.
Sjúrðarberg	3006 kit	12139 stp.

Á vegg til marknaðin er Sjófarið av Ströndum við 400 ks. Fiskað sjálvir.

Husmoder paa Færøerne.

Fríggjadagin 4. februar kl. 5 min. yvir eitt er á skránni í »Kvindernes eftermiddagsprogram« í Danmarks radio: Húsmóður í Føroyum v. frú Birthe Nielsen og Nan Henningsen.

17 milj. til Grønlands.

Á donsku figgjarlógini eru 17 milj. kr., ið nýtast skulu til útbýggingar í Grønlandi, M. a. skulu 2 milj. nýtast til bróstsjúkrahús í Godthaab. 12.760.000 kr fara til nýbygging og framhaldsarbeiði, 1150.000 kr. til at fullfígja ikki liðug arbeiði, 1.090.000 kr. til at forða príshæking o. a. Av teim 12.760.000 skúlabýgging, 1,4 til ravmagn, 1,6 til bilar, maskinur og onnur teknisk amboð, 1,4 til húsabýgging, 900.000 til havnagerð og 550.000 til vatnleiðingar.

Somu lön.

250.000 arbeidarar og arbeidskvinnur í Vesturtýsklandi hava nýliga fingið nýggjar lönarsáttmálar. Hetta eru toyvoruarbeidsfólk. Menn finga eina viðbót uppá 5 pennig um tíman. Tað mest áhugaverda er, at kvinnurnar eftir hesum sáttmála fáa somu lön sum menn. Hetta er ein lönarviðbót uppá 50 pst.

Sum kunnugt er tað eitt av aðalmálum javnaðarmanna, at kvinnur og menn í sama arbeiði skulu fáa somu lön. Mesta lön hjá arbeidskvinnu Føroyum er bert 70 pst. av tí ein maður fær.

Frystar 49 dagar - tó livandi.

Ein fiskivinnuhjálparmaður í Esbjerg hevur í longri tíð tykt við frysting av livandi fiski, sum, áðrenn teir koma í kuldán, fáa eina innsproyting og síðan snarfrystir. Tað hevur eydnast honum at goyma reyðsprókur í 49

døgn. Tær vóru tá líka kvikar og bragdligar at svimja sum framman undan snarfrystingini. — Við at nýta henda frystingarháttin kunnu Danir lættliga selja livandi fisk yviri í Ameriku.

Vildi hetta ikki havt stóran týdning fyrri okkum?

Her goyma seg møguleikar — einki at ivast í.

Russisku sildaskipini mannað við hermonnum?

Norska »Arbejderbladet« veit at sig á frá, at russisku sildaveiðuskipini nú eru komin eystur móti Noreg; tó liggur eitt móðurskip undir Føroyum — 3 rannsóknarskip sigast at fylgja sildini. Sildaveiða Russa lönar seg illa, men heldur er hon eitt lið í størri kanninum, og hildið verður, at Russar vita meira um sildagongdina millum Føroyar og Noreg enn nokur onnur tjóð. Ætlandi er veiðan eitt lið í venjingini av herflotamannskapi. Veiðimenninir eru innkallaðir til hertænastu; hetta

Steyramálið.

Sum kunnugt vann Havnar kommunu á ravmagnssteyramálinum, ið endaði hjá hægstarætti. Steyrar vórðu settir í 55 traðir, 40 traðarmenn gingu við til 50 kr. í endurgjaldi fyrri hvønn steyrar (tað sama sum í Danmark). — 15 kravdu meir. Gerðarrættur dómdi teimum 52.746 kr. ella umleið 1600 kr. fyrri hvønn steyrar í endurgjaldi. — Landsrætturin staðfesti dóm gerðarrættisins; men nú hevur so hægstarættur endað leikin — og kommunan vann.

Norska sildaveiðan.

Minstiprísurin fyrri tosk var í fjórsettur til 61 oyru kg í Lofoten. Einstakir keyparar góvu heilt upp í 80 oyru fyrri kg. Meðalprísurin varð 74 oyru. Til umrøðu er nú ein møguleg hækkan av minstiprísinum.

I 1945 varð stovnaður ein prisreguleringsgrunnur. Hesin peningur skuldi vera tókur, um prísfall rakti fiskivinnuna. Hetta er ikki hent; eigur tí grunnurin í dag 100 milj. kr.

Av tí at tað er torført hjá Norðmonnum at fáa selt vetrarsild til Russland er avgjørt einans at salta 700.000 tunnur ella ein triðing minni enn í fjór.

I norsku sildaveiðini luttaka í ár 500 snerparar og 1700 garnabátar og 25.000 manns.

Stytt í arbeiðstíð.

Sosialistisku flokkarnir og fakfeløgini í Danmark, Noreg og Svøríki eru samd um, at arbeiðstíðin skal vera stytt áðrenn 10 ár eru umliðin, soleiðis at arbeiðsvikan, ið nú er 48 tímar, verður gjørd styttri við minst einum tíma um dagin.

Sjálvandi skulu arbeidararnir aftan á hesa stytting í minsta lagi hava somu lön, sum tá ið arbeiðsvikan var 48 tímar. Tað er prógvað av sakkønum monnum, at henda arbeiðsstíðsstyttingin ikki vil minka um framleiðsluna — heldur tvørturímóti.

segði ein av veiðimönnum, ið leyp fyrri borð av einum snurpara, frá. — Hann varð bjargaður av einum Hauge-sundbáti.

TAD ER VERULEIKI

AT var innliming Føroya arbeidarafelags í De samvirkende Fagforbund framd í rottum tíma, vildi EINGIN VERFALLSÓTTI verid í dag, EINKI VERFALL verid í 1954.

AT verkfallið í 1953 ikki vildi havt verid úrslitaleyst, men heldur ein stórsigur fyrri fiskimenn. AT hevur EINASTI FISKIMAÐUR vildi havt fingið útgoldnar 100 kr. um vikuna undir verkfallinum 1953. Har trøngd var til meira, vildi meira verid útgoldið.

AT tey fakligu viðurskitini í arbeidararørsluni í dag vildi verid sterkari, tryggari og arbeidararørslan vildi verid í ferð við at fingið hitt rætta nýmótans sniðið til gagns og frama fyrri arbeidarar á sjógv og landi. AT hvør neisti av mótsøðu móti samvinnuni vildi norðurlendsku kammarátarnar er grovt svik móti arbeidarafjöldini og eitt stig á leiðini at minka um lönar- og livilíkindi teirra arbeidandi.

Sannleikin kediligt blaðtilfar.

— Størsta og álvarsamasta syndin hjá bløðunum er, at tey tuga burtur sannleikan, tí sannleikin er kediligur og torførur at ognar sær, og tí blaðmenn halda hann ongan áhuga hava millum lesararnar, segði Borge Outze, blaðstjóri á Keypmannahavnar-blæðnum Information í eini røðu í Studentersamfundet í Oslo. Tað er sjáldan galið, tað sum stendur í blæðunum — og næstan ongatið galið við vitandi og vilja, men tað gevur sjáldan allan sannleikan, í mongum førum eru blæðini einíttáttá — og tað er ikki altíð av óvitsku.

Bóltfelag 50 ár.

Miðvágs bóltfelag verður 50 ár 2. februar. Síðst í februar verða 40 ár síðani felagið vann til ognar steypíð, ið givið varð av enska konsulinum.

S.s. Lisbeth, o.u. 4000 tons, fermir salt í Ibsa til saltbingið á Tvøroyri.